

**Historia De Vita, Moribus, Rebus Gestis, Studiis Ac
Denique morte Praedicantium Lutheranorum, Doct.
Martini Lutheri, Philippi Melancthonis, Matthiae Flacii
Illyrici, Georgii Maioris, et Andreae ...**

Complectens ortum, progressum [et] incrementa, tum arcana plurima
hactenus non prodita, omnium penè huius temporis haeresum

... Vita ... Philippi Melancthonis. Matthiae Flacii Illyrici. Georgii Maioris, Et
Andreae Osiandri

Ulenberg, Kaspar

Coloniae Agrippinae, 1622

I. Centuriæ Magdeburg. autore Flacio, tribuno ærario & Sumptuum
collectore, peculatus à Wittenberg. arguto.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-65643](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-65643)

responsio. editio operis cum enumeratione ANNŌ
authorum. 1552.

SV B hoc tempus Magdeburgi per Fla-
 Scium eiusque socios de historia ecclesia-
 stica ex antiquis Ecclesiæ Scriptoribus ordi-
 ne certo confarcinanda deliberatum fuit: Id
 Flacij cum primis monitu ductuque, qui
 consultationes istas moderabatur. Collegas
 habuit & socios huius instituti Nicolaum
 Gallum, Ioannem VVigandum, Matthiam
 Iudicem, & Basilium Fabrum, de rigidorum
 factione Lutheranos omnes, quorum indu-
 stria studioque natæ tandem fuerunt, quæ
 passim extant, Centuriæ Magdenburgen-
 sium: In quas ex omni antiquitate, quicquid
 illis collibitum fuit, imprimis quod contra
 fidem à maioribus traditam quoquo pacto
 torqueri potuit, ordine per locos communes
 disposuerunt. Cæterum, quia Flacius operis
 huius autor fuit præcipuus, non erit alienum
 ab instituto, si de eo pauca quædam infera-
 mus.

I.
 Centuriæ
 Magde-
 burg. con-
 farcinaturæ

Erat res, quam in hoc genere Flacius &
 socij machinabantur, non immensi laboris
 modo, sed & magnorum sumptuum; quan-
 doquidem multorum opera fuit vtendum
 ad colligendum ea digerendumque, quæ cen-
 turij suis infarcire voluerint. Itaque prima
 illis cura fuit, vt pecuniam, quam huius ne-
 gocij non secus ac belli neruum fore vide-
 bant, inter Lutheranae professionis homines
 corrogarent.

Pecuniæ,
 librique
 corrogatur
 ad hoc o-
 pus.

bb 2

Quam

ANNO

1552.

Flacius tri-
bunus &
procurator
ærarius.*In resp. Vvit-
tenberg. ad
Narrat.
Centuriat.
B. iij. a.*Flacius ar-
guitur cri-
minis pe-
culatus.Eius cona-
tus irriden-
tur.

Quam ad rem, vbi fama de hoc instituto per germaniam aliasque Europæ prouincias sparsa fuit, multi se paratos exhibuerunt, qui non modo suppeditarunt libros, sed & pecuniam liberaliter cõtulerunt. Quicquid verò nummorum suppeditabatur, ad Flacium delatum fuit, tanquam supremum huius operis gubernatorem; quem V Vittenbergenses hãc ob causam Tribunum ærarium, pecuniæ cõt-quisitorem, prouincialem, & Procuratorem per germaniam, vel Europam potius generalem primum, post etiam Dominum appellarunt. Postquam verò hic Magdeburgo discessit, in Thuringiam auocatus, vti paulò infra suo loco dicemus, alij cuidam è præcipuis gubernatoribus rei nummariaæ cura deman- data fuit.

Et Flacium quidem V Vittenbergenses editis in vulgus epistolis peculatus reum fecerunt, quasi collectam in publicos vsus pecuniam fraudulenter interuerterit, addito sarcasmo, Magdeburgi scilicet opus historicum consarcinari prorsus aureum, ex multo auro germanico conflatum. Persuasum habebant V Vittenbergenses, onus illud, quod in opere hoc pertexedo Flacius eiusque gregales fusciperent, longè grauius esse, quam vt ipforum humeris viribusque conueniret: futurumque, quod vulgo dicitur: Parturiunt montes, nascetur ridiculus mus. Ideoque spargendis in vulgus huiusmodi litteris & chartis ridebant conatum Flacij, & falsis scom-

scomatibus atq; dicerijs historicum hunc ANNO
 fœtum exagitabant, priusquam in lucem e- 1552.
 deretur. Id verò perquam dolenter tulerunt
 Centuriatores, veriti nimirum, ne princi-
 pes, ciuitates, alijque à conferendis in hoc
 opus subsidijs auerterentur, si mala fide pe-
 cuniam administrari crederent. Itaq; vt suo-
 rum liberalitatem alerent, detergendam cœ-
 fuerunt, quam VVittenbergenses asperse-
 rant, fœdam peculatus maculam, vnaque de-
 lineationem publicè proponendam illius o-
 peris, quod tanto conatu moliebãtur. Emit-
 tunt igitur scriptum quoddam admodum
 breue, in quo paucis explicant institutum
 suum, & modum describunt idipsum exe-
 quendi; adeoque totius operis idæam atque
 dispositionem velut in Synopsi delineatam
 proponunt in hunc modum.

Idæa ope-
 ris Centu-
 riatorum.

Institutum nostrum hoc est, inquit, II.
 quod decreuimus, aspirante Deo, Ideam Ec-
 clesiæ Christi in maximis & grauissimis re-
 bus, quantum quidem omnino fieri potest,
 ex vetustissimis & optimis autoribus, tum
 historicis, tum Patribus, alijsque Scriptori-
 bus comportare. Nam in Eusebij, & in alijs
 plerisque historijs personæ ferè tantum tra-
 ctantur: De doctrina, quæ anima & forma
 ecclesiasticæ historiæ esse debebat, ferè nihil
 inest: de ceremonijs, de controuersiarum
 diremptione, de gubernatione Ecclesiarum,
 & alijs eius generis permultis, aut mutæ
 sunt prorsus, aut valdè mutilæ; ita vt non

In Narrat.
 Centuriat.
 de Eccl.
 Historia,
 A. iij. a. &
 seq.